

PRESS KIT

MARCELA

dokumentární film Heleny Třeštíkové
o neobyčejném životě obyčejné ženy



PR A TISKOVÝ SERVIS:

Martina Reková, martina.rekova@4press.cz, tel. 731 573 993

DISTRIBUCE:

Zuzana Pudilová, info@aerofilms.cz, tel. 608 300 797
Aerofilms, s.r.o., Vodičkova 41, Praha 1 110 00

PROGRAMACE:

Jakub Němeček, program@aerofilms.cz, tel. 572 501 989, 775 920 082

PRODUCENT:

Negativ s.r.o., Ostrovní 30, Praha 1, tel:224933755,
bashka@negativ.cz

Námět, scénář, režie: Helena Třeštíková

Producenti: Kateřina Černá, Pavel Strnad, Anna Becková

Výroba: Negativ s.r.o., Česká televize - Centrum publicistiky,
dokumentu a vzdělávání

Vyrobeno s finanční podporou Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj
české kinematografie

Distributor: Aerofilms

Distribuční premiéra: 8. března 2007

Premiéra: 28. února (v rámci festivalu Jeden svět)

Žánr: dokumentární film

Délka: 82 minut

Rok dokončení: 2007

Barva: ČB/Barva

Formát obrazu: 1:1,66

Nosič: 35 mm

Kamera: Jan Malíř, Miroslav Souček, Vlastimil Hamerník

Střih: Alois Fišárek, Lenka Polesná, Zdenek Patočka

Dramaturgie: Michael Třeštík, Darja Macáková

Zvuk: Zbyněk Mikulík, Petr Provazník, Jan Valouch

www.aerofilms.cz/marcela

SYNOPSIS

Cyklus časosběrných dokumentů Manželské etudy proběhl obrazovkou České televize v lednu a únoru 2006 a vyvolal nebývalý ohlas. Zejména pátý příběh v pořadí, kdy na konci natáčení tragicky zemřela dcera hlavní hrdinky. Diváci se vzbouřili proti nešťastnému osudu a aktivně vstoupili do děje. Zoufalé matce Marcelle začali posílat peníze, volali jí, psali, pomáhali. To je pro režiséra velká výzva. Dokumentaristka Helena Třeštíková pohlíží na Marcelu v nově zpracovaném dokumentu, ve kterém můžete zjistit, co nového se v neobyčejném životě této obyčejné ženy za poslední rok stalo.

„Příběh Marcely a jejího exmanžela Jiřího byl už při natáčení v osmdesátých letech dramatický a plný zvratů. Už tehdy vznikla delší verze pro kina nazvaná Z lásky. Pro mě je tedy dovyprávění osudu Marcely pouze logickým vyústěním událostí,“ říká Helena Třeštíková.

Intimní příběh ženy začal v roce 1980 na jedné z pražských radnic. Ještě černobílý film sleduje události po dobu šesti let. V roce 1999 vstupujeme znovu do života Marcely, ale natáčení musí být přerušeno těsně poté, co se hlavní hrdinka dozvídá, že její dceru Ivanu srazil vlak. Čtyři měsíce poté, v dubnu 2006, se znovu začíná točit. „Na začátku jsme netušili, co vlastně natočíme. Doufali jsme, že zaznamenáme Marcelino vyrovnávání se s nepřízní osudu, začátek nového života částečně realizovaný díky penězům televizních diváků,“ dodává Helena Třeštíková. Síla reality před kamerou však mnohdy může zaskočit.

Dokumentární film Marcela je pohledem do života zcela obyčejných lidí v Čechách na přelomu dvou historických epoch – končícího socialismu a nastupujícího kapitalismu. Je to experiment, ve kterém se tvůrci dokumentu pokusili pracovat s příběhem, na jaký jsme běžně zvyklí u hraných filmů. Co s námi však dělá obraz takto zachycené autentické reality života? Tento film je také pokusem o rozšiřování hranic kinematografie, hledání jejích nových možností a výrazových prostředků.

ROZHOVOR S HELENOU TŘEŠTÍKOVOU

Proč si myslíte, že právě příběh paní Marcely Haverlandové způsobil v průběhu vysílání Manželských etud po 20 letech mezi lidmi takový zájem?

Marcelin příběh byl dramatický a dojemný. Marcela byla divákům sympatická tím, jak statečně nese svůj těžký život.

Co vás vedlo k tomu s Marcelou začít znovu točit v tak těžké životní situaci, která ji potkala poté, co tragicky zahynula její dcera Ivana?

Chtěla jsem ještě dotočit události, které následovaly po Ivanině smrti a přiblížit Marcelin zápas o vyrovnání se s životní tragédií. Film využívá částečně materiálu z televizní verze ve zkrácené podobě a částečně je doplněn novým materiálem. V černobílé části z osmdesátých let jsou zařazeny také scény, které v televizní verzi tehdy nebyly použity.

Jak přistupovala k natáčení sama Marcela?

Marcela se na natáčení vždycky těšila, protože se dělo něco, co jí aspoň trochu odvedlo od její chmurné reality.

Dokážete posoudit, jak vnímá Marcela fakt, že ztratila svoje soukromí?

Myslím, že to takto vůbec nevnímá. Cení si kontaktů s lidmi, kteří se jí ozvali po vysílání a solidarity, kterou pocítila.

Odehrály se do dnešního dne v životě Marcely nějaké další podstatné události, které už ve filmu nemohly být zachyceny?
Marcela bojuje sama se sebou, se svou depresí a chystá se na stěhování do Prahy. Umožnila jí to finanční sbírka, kterou televizní diváci spontánně zorganizovali po odvysílání jejího příběhu.

Jaký tým lidí stojí za natáčením celého cyklu Manželských etud? Spolupracujete například s nějakým psychologem..?
Marcelin osud je tak křehký, že do něj nemohu intervenovat s nějakým týmem. Jsou to jen opravdu nejdůležitější lidé. Kameraman, zvukař. Žádní asistenti, žádní psychologové.

Co bude dál s Manželskými etudami? Chtěla byste za čas s těmi lidmi točit dál, chtěli by oni?
Určitě bych se chtěla k projektu po několika letech vrátit a aktéři Manželských etud s tím víceméně počítají. Nejde o to natáčet nekonečný seriál pro pobavení, ale využít času pro dokumentování toho, co si člověk bez odstupu často ani neuvědomuje – jakési skryté povahy doby. Docela si dovedu představit, že by v natáčení života další generace protagonistů pokračovala další generace filmařů...

Do jaké míry se z vašeho pohledu změnila za čtvrtstoletí česká rodina?
Mladí lidé vstupují do manželství daleko později a je více párů, které spolu užijí nesezdány. I po narození dětí. Zdá se, že generace rodičů je více stranou, protože mladé páry obvykle mají kde bydlet a tedy své soukromí. Ale to jsou obecné změny, které vidíme ze statistik. Zřetelnou změnu cítím v životním tempu rodin. Dnešním rodinám život přináší více možností, více příležitostí a tedy i více možností odlišení. Nůžky mezi aktivními a pasivními se rozvírají.

Časosběrné snímky točíte vlastně už od počátku vaší kariéry, proč jste si vybrala právě tento přístup?
Zpočátku to byla jen intuice. Zajímalo mě plynutí času a změny, které to přináší. Postupně jsem si ten způsob natáčení definovala jako svůj způsob práce a snažila se takhle zpracovat různá témata. Už jsem to naznačila k předminulé otázce. Věřím, že zatímco se já ptám na určitý konkrétní příběh a kamera zaznamenává konkrétní prostředí, s dostatečným časovým odstupem v tom vidíme i mnoho obecného, co jsme si v době natáčení nebyli schopni uvědomit nebo rozpoznat. A když mám pak možnost se s kamerou vrátit a reagovat už na to rozpoznané, natočený materiál se stává i záznamem něčeho obecnějšího, než jenom konkrétním příběhem.

Na jakých projektech v současnosti pracujete nebo jaké máte například v plánu?
Je rozpracované pokračování o vězni Reném a pokračování příběhu, kterým jsem kdysi začínala. Tehdy jsem sledovala, jak se narodil jakýsi Honzíček. Postupně jsem se k němu několikrát s kamerou vrátila a v příštích dvou letech bych to chtěla dokončit. Dnes je mu třiatřicet a rozhodně nežije nezajímavým životem.

Míváte někdy potřebu komentovat životy těch, o kterých točíte?
Rozhodně ne. Jsem pozorovatel.

Jak se vám opouští jednotlivé osudy nebo s vámi jdou životem dál?

Všechny lidi, se kterými jsem kdy točila alespoň podvědomě nějak sleduji, ale s většinou z nich jsem v přímém kontaktu. A nemyslím tím jenom péefka k Novému roku. Někdy i míchám postavy z různých filmů dohromady. Například jedna aktérka z filmu „Sestřičky“ se stala realitní makléřkou a sháněla byt Marcele z „Manželských etud.“

Věříte v osud?

Jsem realista a věřím v aktivní usilování, ale jsou i události, které mi do takového konceptu nějak nezapadají.

FILMOGRAFIE

Helena Třeštíková vystudovala FAMU v Praze - obor režie dokumentárního filmu, od roku 1974 pracuje v profesionální produkci, kde natočila okolo padesáti dokumentárních filmů nejrůznějších metráží většinou s tematikou mezilidských vztahů a různých sociálních problémů. V současné době je ministryní kultury ČR.

- "Romeo, Julie a děti" 1974 - úvaha o výchově k rodičovství
- "Zázrak" 1975 - sledování mladé ženy, která čeká dítě přes porod až do šesti měsíců jejího syna -přerod ženy v matku - /několik cen doma i v zahraničí - Lipsko /
- "Dvě jubilea Jana Zrzavého" 1976 - portrét významného českého malíře
- "Linka důvěry" 1977 - film o telefonické pomoci dětem v nouzi
- "Barevný svět" 1978 - film o dětské tvořivosti
- "Dotek světla" 1981 - studie života nevidomých dětí doplněná citáty z knihy nevidomého spisovatele a hudbou nevidomého skladatele - úvaha o schopnosti překonávat překážky - /několik cen většinou v zahraničí - Bilbao, Lausanne, Lille, Zlaté slune Trutnov/
- "Tisíc let střízlivosti" 1984 - úvaha o alkoholismu a jeho léčení

Postupem času se specializuje na metodu tzv. "sběrného natáčení" /long-term observation/-sledování lidských osudů v delším časovém úseku. Touto metodou realizovala několik rozsáhlých cyklů dokumentů.

První cyklus sledoval po dobu šesti let každodenní život několika mladých manželských párů od momentu jejich sňatku. Filmový štáb je pak pravidelně navštěvoval a zaznamenával jejich problémy, sny, jejich usilování, v několika případech i krize, rozvod, usmíření. Výsledkem tohoto cyklu byl šestidílný cyklus pro televizi

"Manželské etudy"- 1987 a dva celovečerní dokumentární filmy "Z lásky" 1987 a "Hledání cest"1988 - (Ceny na výročních přehlídkách československé kinematografie 1988 a 1989/).

"**Život je jen náhoda**" 1988 - úvaha o důsledcích umělého přerušení těhotenství

"**Základní škola**" 1989 - film o problémech školství

"**Divadlo Za branou**" 1990 - portrét slavného divadelního režiséra O. Krejčí

V roce 1991 založila spolu s kolegy filmaři a sociology Nadaci Film a sociologie, která si klade za cíl poskytnout nový pohled na společnost po velkých politických změnách.

"**Jestli něco potřebuje naši pomoc, je to svoboda**" 1990 - portrét studentského vůdce české "sametové revoluce"

"**Za mřížemi**" 1990 cena české kritiky 1991 - vězení pro mladistvé 15-18 let

"**Stvořil jsem tebe**" 1991 - film o návratu řádových sester (církevní řády byly za komunismu zakázány)

"**Řekni mi něco o sobě**" - volný cyklus sběrných filmů o osudech mladých delikventů, kteří se jako mladiství octli ve vězení . Filmový štáb pozoroval po dobu cca 3-6 let jejich další život, který byl většinou poznamenán další kriminálníckou "kariérou". Zatím vzniklo v jeho rámci 5 filmů.:

"**Pavlína**" 1992 - příběh mladé narkomanky, která několikrát slibuje, že s drogami skončí. Nejsilnější je toto předsevzetí v momentě, kdy se jí narodí syn. Ani láska k dítěti však nic s její závislostí nezmůže. Tento příběh byl sledován 3 roky a připravuje se jeho pokračování - (Cena FITES 1991)

"**René**" 1993 - příběh mladého zloděje , který se postupně stále více identifikuje s rolí vyvržence a desperáda až nakonec vykrade režiséřku filmu, která se mu celou dobu snažila pomáhat - (Cena Nyon - Švýcarsko 1993)

"**Láďa**" 1994 - příběh mladíka, který střídá vězení, dívky i náladu. Když má špatnou polyká ostré předměty, když dobrou píše romantické milostné dopisy

"**Martin aneb mít či být**" 1994 - mladý muž tápající mezi Bohem a sladkým životem. Zbytek času sedí ve vězení před televizí a pozoruje, jak se "venku" mění svět (film byl natočen v průběhu let 1989 až 1993- době historických změn ve východní Evropě)

"**Zrání zla**" 1997 - Hrdina tohoto filmu Milan prožil jen prvních šest let svého života v rodině.. Pak už byl jen v dětských domovech a kriminálech. Možná že to je důvod proč se nenaučil rozeznávat dobro a zlo - (Cena Academia film Olomouc 1998)

Sběrnou metodou byl také natočen film o mladém divadelníkovi

"**Kašpar**" 1993, který sleduje mladého studenta herectví, který je umanut představou vlastního divadla a snaží se tuto svou ideu uskutečnit . Mezitím se jen tak mimochodem účastní sametové revoluce/kterou studenti odstartovali/, dostuduje, ožení se, rozvede se, divadlo založí a zase o ně přijde...

V letech 1994-1996 natočila také několik portrétů osobností pro cyklus Gen a Genus:

- **Tomáš Halík** (1994) - katolický kněz, filosof, profesor Karlovy university

- **Olbram Zoubek** (1995) - známý sochař

- **Lída Rakušanová** (1996) - exilová novinářka, která v době totality prostřednictvím vysílání Rádia Svobodná Evropa posilovala hnutí odporu

- **Jiřina Šiklová** (1996) - známá nonkonformní socioložka, zkoumající feminismus, studentská hnutí a vztahy mezi menšinami

- **Karel Čáslavský** (1997) - filmový historik, který zachránil množství unikátních filmových materiálů pro budoucnost pro cyklus VIP

- **Jiří Ruckl** - 1996 - obnovitel rodinné sklárny, senátor

pro Českou televizi realizovala:

„Příběh Lucerny“ 1995 - co vše se odehrávalo v nejslavnějším pražském koncertním a tanečním sále v pohnutých letech 1920 - 1995

"Sladké hořkosti Lídy Baarové" (1995) - portrét slavné předválečné herečky Lídy Baarové - (cena Art film Trenčianské Teplice 1996)

Spolu se svým manželem publicistou a nakladatelem Michaelem Třeštíkem založila Nadaci Člověk a čas, která se chce specializovat na časosběrné projekty a na filmy, které reflektují čas, jeho plynutí a změny které přináší. V této nadaci realizovala film **"Pokus o jedno výročí"** 1995 - úvaha o výročí padesáti let od skončení 2. světové války a **"Rudolf II.a Praha"** 1997 - film o velkolepé výstavní akci na Pražském hradě

V roce 1998 dokončila tato nadace v koprodukcii s Českou televizí film o osudech několika politických vězeňkyň z padesátých let s názvem **"Sladké století"** (velká cena za dokumentární film na MFF Karlovy Vary 1998, cena FITES 1998) a film **"Lidé, mám vás rád"** o rozporuplné osobnosti Julia Fučíka a mýtu, kterým se stal.

"Carmen story" 1999 - film o vzniku inscenace Carmen v Národním divadle a dvou výbušných osobnostech - zpěvačce Dagmar Peckové a režiséru Josefu Bednárikovi

"Vyloučení z literatury" - film o politických procesech s katolickými intelektuály v 50. letech (cena TRILOBIT 1997)

"Deset let v životě mladého muže" 1999 - časosběrný portrét mladého kontroverzního režiséra Jakuba Špalka

"Výzva" 1999 - časosběrný portrét herce na vozíku Jana Potměšila

"Určitý způsob štěstí" 2000 - časosběrný film o rodině vyznávající životní styl založený na dobrovolné skromnosti a chudobě.

V letech 2001 a 2002 vznikal volný cyklus časosběrných filmů **"Ženy na přelomu tisíciletí"**: **"Forte a piána"** 2001 - portrét Dagmar Peckové

„Bára B. (live)“ 2001 - portrét Báry Basikové

"V pasti" 2001 - osud mladé narkomanky (cena na Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary 2001, cena Trilobit 2001)

"Rozkoš bez rizika" 2001 - příběhy pražských pouličních prostitutek a psycholožky, která s nimi hraje divadlo - dvoudílný film

"Být Romkou" 2001 - osud mladé romské intelektuálky Jarmily Balážové

"Zvítězí ten, kdo se nevzdá" - 2001 - životní osudy, ženy s mentálně postiženým dítětem, která nepodlehne osudu, ale pomáhá jiným

„Sestřičky“ 2002 - film sleduje od roku 1989 osudy několika studentek střední zdravotní školy po dobu studia a vrací se k nim pět let po jejich maturitě a sleduje jejich život v profesionální

praxi. Tento film se snaží zachytit proměnu společnosti v průběhu posledních sedmi let- od sametové revoluce k dnešku

„Jsem žena orientovaná na ženy“ 2002

a dále filmy:

"Být Romem" 2001 - život romského hudebníka a aktivisty Vojty Lavičky

"Praha 2000 - Evropské město kultury" - 2001 - emotivní dokument o ojedinělé kulturní akci

"Hitler, Stalin a já" - 2001 - zajímavé životní osudy Hedy Margolivé - Kovalyové

„Ženy a drogy, drogy a ženy“ a **„V pasti a stále v pasti“** -oba filmy 2003 z cyklu **„Když musíš tak musíš“**

„Obsluhovala jsem Karla Čapka“ 2003 - vyprávění hospodyně Karla Čapka o setkání s velkým spisovatelem

„Pavel Tigrid - Evropan“ 2004 portrét Pavla Tigrida

„Má šťastná hvězda“ 2004 - osudy mladé židovské dívky za 2. světové války

„Nebe nad Evropou“ 2004 - životní příběhy několika českých letců, sloužících za války v Anglii

„Manželské etudy po 20 letech“ 2006 - pokračování rozsáhlého časosběrného projektu

„Nebylo to marný“ 2006 - portrét alkoholologa Jaroslava Skály

„Události Pavla Štechy“ 2006 - portrét významného fotografa

„Nesdělitelné“ 2007 - film o historii rodinného tábora v Osvětim

Výroba :

U e g s t i v
n e g a t i v



ČESKÁ TELEVIZE

Distribuce:



Mediaální partneři:

cinema

ČESKÉNOVINY.CZ

RESPEKT

REFLEX

METROPOLIS



© Aerofilms, s.r.o.
(všechny zde uvedené informace, včetně doslovných citací,
jsou k volnému použití)